

פשות, הגיב הצייר נפתלי בום, הצייר של אחת משתי התמונות: "אני לא מתרגש מזה. בסך הכל אמר זאת דובר אגד. הייתי מתרגש אם את הדברים האלה היה אמר דובר מוויאון תל-אביב."

מעום אורות מלמעלה

אילו היתה פרשה מעין זו מתחוללת במדינה מתוקנת, לא ניתן היה לעבור עליה לסדר היום. זכורה עדיין פרשת שרמן אדאמס, מי שהיה ראש צוות הבית-הלבן בתקופת כהונתו של הנשיא דווייט אייזנהאואר. אדאמס היה אישיות ממדרגה ראשונה, יד ימינו של הנשיא, כאשר היתגלה יום אחד כי קיבל מקבלן פרטי שתי מתנות: מעיל פרווה עבור אשתו ומקרר דיס-פריז, שהסך מאו למושג. זה היה סוף הקאליירה הציבורית של אדאמס. אייזנהאואר הדיח אותו ממשרתו ואילץ אותו להחזיר את המתנות לנותן.

גם פט ניכסון, אשתו של ריצ'ארד ניקסון, היתגסה בחויה דומה. בשיא פרשת ווט-גייט הסתבר כי היא קיבלה מתנות יקרות-ערך מראשי מדינה זרים. כאשר היתגלה הדבר טענה פט כי היה ברור לה שהמתנות הן רכוש המדינה וכי היא שמרה אותן בכספת כדי להשתמש בהן בהופעות רשמי-מיות. היא נאלצה למסור את המתנות לאוצר המדינה מבלי להניד עפעף.

אבל במדינת-ישראל יכול דובר משרד-הביטחון להיתמם ולטעון כי "פרס הביא עמו ללשכת שר-הביטחון כמה תמונות ומכרות שקיבל בתפקידו" וכי "זה לא נחשב כרכוש פרטי — זה רכוש המדינה והוא רשאי לקשט בו את המשרד בו הוא עובד מטעם המדינה".

דפי אותו הגיון עקום רשאי גם שר המיסחר והתעשייה לקשט את מישרדו ביהודומים שיקבל במתנה מיהודומני ישראל בתקופת מעבר בין ממשלה אחת לשנייה, שר האוצר יוכל לקשט את מישרדו בשטרות של דולרים שיקבל ממשי קיעים זרים ותת-אלוף בחיל האוויר, שקיבל רק סכום במתנה, יוכל להוכיח את ניקיון כפיו אם יתרום את הסכום לחדר האוכל של הקצינים בבסיסו.

זהו כמובן שטות מוחלטת. שום אקרו-בטיקה של הכחשות ושקרים אינה יכולה לחפות על חומרת המעשה שעשו פרס ויעקובי בנוטלס את הציורים שהוענקו להם על ידי דן ואגד.

אפשר היה לסיים את גילגולי הפרשה השבוע במאמר שפרסם הפובליציסט הוותיק דויד גלעד במערב, בתגובה על פרשת המתנות. הוא כמובן לא הזכיר אפילו ברמז את פרס ויעקובי, אבל לעומת זאת טען כי משה דיין, רץ גם היום ורץ כל השנים רק אחרי הרצאות ודולרים, כאילו נימנה גם הוא בעבר בין מבקרי הריצה אחרי הדולרים של דיין.

חסר לנו מגדלור מוסרי שיאיר את דרכינו, טען גלעד, "מעום האורות ממעל גורם לעמעום למטה, לזלזול בחיים ופרנסה על עבודה ולא על אלימות ושר... את מיטב חיינו יוצרים אלה המנצחים עליהם מלמעלה, אלה נותני הטון, מאוסרי הפנים ומסולסלי השיער מול מקרן הטל-וויזיה". אבל, מסכם גלעד, כולנו אשמים. "עם אהב מתנות אגחנו".

זהו גישה מסוכנת ומכשילה. היא דומה לטענה, כולנו אשמים" שהשמעה על ידי האחראים למחדל, "כולנו אשמים" פירוש "אף אחד אינו אשם". לא שמעון פרס וגד יעקובי שנטלו באקשיש מהקואופרטיבים לתחבורה, וגם לא לוקחי הבאקשישים במערכת-הביטחון.

קשקוש אחד גדול

כדי לטחר את האווירה ולהחזיר את אימון העם ביושרם המוסרי של מנהיגיו המתמירים לקבוע לו נורמות מוסריות, יש צורך בשני צעדים של ממש.

● **לחייב את כל שרי הממתי שלה להצהיר בשבועה על רשימת כל המתנות שקיבלו בתקופת כהונתם בממשלה, או בעת פרישתו ממנה לתקופת קצרה.**

● **לחייב את השרים להחזיר את כל המתנות שקיבלו לנותניהן, או למוסרן לאוצר המדינה, אם לא יעשו זאת, יהיה כל מה שיאמרו בעתיד לעם בקשר לטוהר-מידות ולשמירת המוסר, קישקוש אחד גדול.**

(המשך מעמוד 19)
לשם כך יש צורך לסנות לחשב הכללי, להודיע על העברת הרכוש ולהניח לגוף המוסמך בדבר החליט היכן יתלו התמונות ואיפוא יציגו אותן. ייתכן שמישהו היה מגיע למסקנה שהצגת התמונות במוזיאון ישראל עדיפה על פני תלייתן במשרדיהם של פרס ויעקובי.

לגבי הצד האסתטי-ציבורי של הפרשה, שגד יעקובי אינו מוצא בו פסול, כדאי להעיר הערה נוספת.

בתפקידו כשר-התחבורה אחראי גד יעקובי לאישור תקציבי הקואופרטיבים לתחבורה ולבדיקת מאזניהם. על מנת לקבוע את גודל הסובסידיות שמעניקה להן הממשלה מכספי הציבור, הכסף בו ניקנו המתנות לו ולשמעון פרס אינו כספם של דן ואגד. זהו כספו של ציבור משלמי המיסים. אין ספק כי ההוצאה שהוצאה לרכישת המתנות מופיעה תחת סעיף כלשהו בתקציב איגוד דן. כך נוצר מצב שגד יעקובי כשר צריך להכיר בהוצאה שהוציא הקואופרטיבים לרכישת מתנות לו ולפרס כהוצאה מוכרת, פטורה מס, שצריך ליכנסתה בכספי משלם המיסים.

אם זה אינו פגם אסתטי-ציבורי — או רק אלוהים יודע מה נחשב בעיני גד יעקובי כפגם כזה. עובדה היא שמישרד המשפטים נתן כבר דעתו למניעת היווצרות מצבים מעין אלה.

בעקבות פרשת ההרצאות של יצחק רבין בארצות-הברית, הכין שר-המשפטים חיים צדוק הצעת-חוק שתובא בקרוב לאישור הכנסת. והיא נוסח הצעת התוכיר לחוק:

● **נכס שניתן לא על-ידי המדינה, במישרין או בעקיפין, בישראל או בחו"ל, במתנה לעובד ציבור כאשר הוא עובד ציבור, יקום לקניין המדינה. הוראה זו לא תחול על נכס שהוא פעוט ערך וניתן כמזכרת בלבד.**

● **עובד ציבור — הוא נושא מישרה או תפקיד מטעם המדינה, על פי חוק, בין במינוי ובין בבחירה ובין בהסכם, ובין השאר עובד-מדינה שנתמנה על פי חוק שירות המדינה (מינויים תשי"ט — 1959), וגם הייל במשמעותו בחוק השי-טוט הצבאי תשס"ו — 1955, שוטר וטוהר. כלומר, אילו היתה הצעת חוק זו קיימת בחוק בשעה שפרס ויעקובי קיבלו את המתנות יקרוטי הערך מ"דן" ו"אגד", הם היו עובדי רים על החוק, אם אין כל טעם לפגם אסתטי-ציבורי כמה שעשו, לשם מה מחוקקים את החוק הזה? או שהשניים סבורים שהם עומדי רים מעד החוק והמוסר הציבורי, כמו דיין בשעתו, או שהם סבורים שהם מנהיגים ציבור של שוטמים.**

התמונות המטופשות

אחת התופעות המוזעזעות בפרשה היא השתיקה המוחלטת של הכנסת. לא רק אנשי הקואליציה שתקו, אלא גם האופוזיציה — הישנה והחדשה — מילאה את פיה מים. אפילו המפלגה החדשה ביותר — התשלובת של רץ ולובה אליאב — לא הזכירה אף במילה אחת את הפרשה הזאת, וכמוה שתקה סיעת מוקד. כולם דיברו כללית נגד השחיתות והצטרפו ל"מקהלה הגדולה" — אך איש לא העז להזכיר בפירוש את פרס ויעקובי, גם אחרי פירסום ה"הכחשות" שאישרו את אמיתות הגילויים של העולם הזה. הכל כמו בימי פולחן משה דיין.

וכאן מגיע תורה של ההכחשה מיספר 3. היא סורסמה ביום הראשון השבוע בהארץ, שלא טרח עד אז להזכיר את הפרשה במילה אלו חצי מילה. הארץ, שלא פירסם את הגילוי המקורי על המתנות שקיבלו השרים, פירסם הכחשה מפי דובר אגד, מרדכי שיפמן, ומפי דובר מישרד-הביטחון נפתלי לביא.

ההכחשה של שיפמן היא תמוהה ביותר. לפני פירסום הכתבה בהעולם הזה בשבוע שעבר, התבקש שיפמן להגיב על הגילוי. הוא העדיף לא להגיב ולא למסור מילה על העניין. רק אחרי הפירסום טען כי "המתנות המטופשות לא עלו על ששת אלפים ל"י, והן הוגשו, כמחווה של רצון טוב והפתעה כאות-תודה בגמר תפקודו. מורו לשמוע מפי דובר אגד כי יעקובי גמר את תפקידו במישרד-התחבורה. מלבד זאת אין ספק כי כמה מאלה הנחשדים כיום בעבירות מתן באקשיש לפקדי מערכת-הביטחון, סבורים גם הם כי מת שהעניין ניקו לפקידים היה רק "מחווה של רצון טוב" והפתעה כאות-תודה".

על טענתו כי מדובר ב"מתנות מסור

מדינת ישראל
משרד החקלאות



מבצע ההוזלות

בחנויות השרשרת של הסופרמרקט. השופרסל
וחנויות פרטיות אחרות

להלן

לוח המחירים

ל" 4.5.75 עד 9.5.75

לצרן

5.50	ל"י	ק"ג
2.15	"	"
1.45	"	"
1.90	"	"
1.95	"	"
2.15	"	"
0.85	"	"
1.00	"	"

ירקות

עגבניות מעולות	
מלפפונים מעולים	
גזר	
תפוזי אד חדשים	
תפוזי אד חורפיים ארוזים	
תפוזי אד חדשים ארוזים (ירושלים)	
בצל יבש	
בצל ארוז (ירושלים)	

פירות

1.85	"	"
1.65	"	"
3.45	"	"

עופות

7.50	"	"
8.50	"	"
10.50	"	"
16.00	"	"

פטם קפוא מוכן לבישול
פטם צעיר קפוא מוכן לבישול
גודל 2 שקית שקופה והחתימה כתומה
תנועוף, ענף עוף, עוף מיוחד מעולה
חזה הודו חבילות (קפוא)

דגים

8.80	"	"
------	---	---

בקלה — פרום אחיד עשוי מדגים
שמשקלם לא פחות מ-360 גרם

מה עושה הישראלי בשעות הפנאי?

או

איך להרוויח כסף מבלי להתאמץ

בעידן של יוקר מחייה, אינפלציה זוהרת ומחירים מאמירים — מחפש הישראלי הממוצע כל דרך כדי להרוויח עוד ועוד כסף.

זאת מסתבר בעקבות מבול התשובות שהגיע למבצע שערכה חברת "נקה" — "חברה טובה מחפשת סיסמה טובה".

למעלה מ-32,313 הצעות וסיסמאות הגיעו לתחרות, משכבות מגוונות בציבור הרחב. שישה מתחרים הגיעו למקום הראשון בהציעם את הסיסמה: נקה לי — נקי לי. בין המשתתפים בתחרות ערכים מכפרי המשולש, מהגרים ישראלים מאירופה וארה"ב, אנגלו סכסיים החיים בישראל ואפילו תלמידי ביה"ש יסודי.

שפע ההצעות הביא בעקבותיו סקר זוטא אשר אחת ממסקנותיו היא כי לישראלי הממוצע שפע זמן פנוי. מעטים הסתפקו במשלוח סיסמה אחת והרוב דאג לשלוח מבחר של כמה הצעות מפרי עיטו.

סקרי המכונים השונים לחקר ההתנהגות הקובעים כי הישראלי הממוצע הוא עלול מטבעו ואדיש — לא עמל הפעם במבחן. מסתבר כי כאשר התמורה היא כספית, מוכן הישראלי לעבוד — ואפילו קשה.